

ביקורת בנושא: **נגישות מבנים ושירותים** **לאנשים בעלי מוגבלות** **בקריית ביאליק** **לשנים 2009 - 2012**

היחידה לביקורת פנים ופניות הציבור רחוב שד' ירושלים 16, קריית ביאליק 27100 טלפון: 04-8780808 פקס: 04-8781705

דוח מבקר עיריית קריית ביאליק

תאריך: 14/7/13

ביקורת בנושא נגישות מבנים ושירותים לאנשים בעלי מוגבלות בק. ביאליק

תקציר מנהלים

להלן עיקרי ממצאים, מסקנות והמלצות מדו"ח ביקורת שנערך בעיריית קריית ביאליק בנושא נגישות והנגשת מבנים בקריית ביאליק לאנשים בעלי מוגבלות.

*** לשם קבלת החלטות רצוי לעיין בדו"ח המלא.**

הביקורת בעיריית קריית ביאליק בוצעה במהלך חודשים יולי 2012 ועד יולי 2013 ובחנה את נושא הנגישות של אנשים בעלי מוגבלות בין השנים 2009-1012.

הביקורת כללה את ההיבטים הבאים: מינוי רכז נגישות, הקצאת חניות נכים, תקציב, איסור הפליה במקום ציבורי ובשירות הציבורי, הנגשת תחנות אוטובוס, הנגשת מקלטים ציבוריים, נגישות מוסדות חינוך, נגישות המידע, הגברת הידע והעלאת המודעות, התגברות על הפרשי הגובה במדרכות, תוכנית אב, שילוט. הביקורת התבצעה במדגם אקראי תוך מתן דגש לפיזור הפיזי של המבנים, המקלטים ותחנות האוטובוס. חשוב לציין כי זו הפעם הראשונה שמתבצעת ביקורת בנושא הנגישות בעיר.

1. רקע:

- 1.1. בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.
- 1.2. אחד העקרונות המובילים בחזון העיר קריית ביאליק ומיתוגה בשנים האחרונות הינו קידום נושא הנגישות.
- 1.3. הדבר בא לידי ביטוי בתנופת ההנגשה הפיזית של צירי תנועה ומבני ציבור בעיר, בסימן חניות נכים ציבוריות ופרטיות על פי התקן. כמו כן, עובדי הרשות ומנהלי מחלקות העירייה עוברים הדרכות בנושא נגישות השירות. ראש העיר, מר אלי דוקורסקי, זכה באות הוקרה על היותו ראש עיר מקדם נגישות. כמו כן, משרד החינוך העניק לעירייה שני פרסים על נגישות וקבלת השונה.

2. מינוי רכז נגישות

- 2.1. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז לשמש כרכז נגישות. את תפקידו מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.2010.

3. חניות נכים

- 3.1. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד שלושה מקומות חנייה בסמוך לבריכת אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.
- 3.2. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות המיועדות לנכים.

4. תקציב

- 4.1. גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות. מבדיקתנו עולה כי, לא נמצא תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 4.2. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.
- 4.3. כמו כן, לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

- 5.1. כל הרחובות שנבדקו עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.
- 5.2. לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן, עקב התנגדות האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן והמבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

- 6.1. לא נמצא שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

7. שירותי נכים

- 7.1. בבדיקת 6 מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק) נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

- 8.1. הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקריה ומהבדיקה עולה כי :
- 8.2. בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, גיורא 14, הנרייטה סולד) לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.
- 8.3. נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס , אלא קיים עמוד בלבד (גיורא 14, שדרות ויצמן).
- 8.4. נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך לתחנה.

9. הנגשת מקלטים ציבוריים

- 9.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה ומהבדיקה עולה כי :
- 9.2. בשבעה מקלטים מעבר הכניסה אינו נגיש, ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.
- 9.3. בתאריך 3.5.12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף ונמצא כי :
- 9.4. בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין מעקות.
- 9.5. בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין מעקות.
- 9.6. הביקורת ממליצה לבנות תוכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

10. נגישות מוסדות חינוך

- 10.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר) ומהבדיקה עולה כי :
- 10.2. בשבעה בתי ספר אין מעלית לקומות העליונות.
- 10.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על פער זה.
- 10.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

11. מתן רישיון לעסק

- 11.1. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים, היזמים והמתכננים שעדיף לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .
- 11.2. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

12. נגישות אתר האינטרנט

12.1. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר.

13. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

13.1. הביקורת מצאה כי, העירייה ערכה ימי השתלמות ותחנות לעובדים על מנת שיחשבו את המצוקה הקיימת שלאנשים בעלי מוגבלות בבואם לקבל שירות.

14. כניסה למבנה

14.1. הביקורת מעירה שיש לשים תאורה בכניסה האחורית למבנה הרב תכליתי ובבניין אשכול הפיס.

15. תוכנית אב רב שנתית

15.1. בעיריית קרית ביאליק קיימת תוכנית אב משנת 2008.

15.2. הביקורת מעירה כי לא נמצאה תוכנית מפורטת אודות אופן ביצוע תוכנית האב ומהם אבני הדרך לעמידה בזמנים.

1. מבוא

בחברה בה אנו חיים, לאדם באשר הוא אדם מגיעה הזכות לכבוד וכן האפשרות לנהל אורח חיים. קיימת בחברה אוכלוסייה בעלת מוגבלויות בהן: פיזיות, נפשיות ושכליות אשר לעיתים פוגעות בניהול אורח החיים. החברה בה האוכלוסייה בעלת הצרכים המיוחדים זקוקה לתמיכה ועזרה מהסביבה.

החוק מודע לכך כי יש אנשים שונים מאחרים שיש להם סטאטוס שמיחד אותם והם בעלי מוגבלויות שונות. אנשים אלו נמצאים בסיכון מסוים שלא יוכלו להשתמש בשירותים כמו שאר האוכלוסייה ולפיכך המחוקק מגן על אוכלוסיות מוגבלות ועל זכויותיהן באמצעות חקיקה.

בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

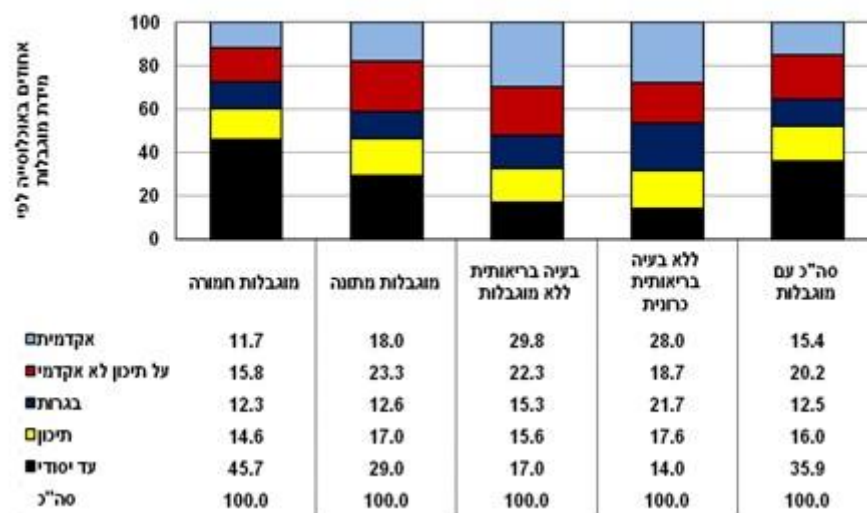
בשנת 2009 חיו בישראל כ-1.6 מיליון אנשים בעלי מוגבלות, המהווים כ-21% מהאוכלוסייה הישראלית.

כמעט מחצית מהאנשים בעלי מוגבלות (48%) היו בגילאי עבודה; המהווים 19% מהאוכלוסייה בגילאי עבודה.

מספרם של ילדים בעלי מוגבלות נאמד בכ-319,000; 188,000 מתוכם זקוקים לטיפול קבוע.

מרבית האנשים בעלי מוגבלות בגיל 20 ומעלה הן נשים (55%).

גרף 12: התעודה הגבוהה ביותר לפי מידת מוגבלות, בני 20 ומעלה, 2009, אחוזים

קיימים מספר מוגבלויות עיקריות על פי החוק:

- מוגבלות פיסית - המוכרת ביותר, נכים הנעזרים בכסא גלגלים או קביים. הבעיה העומדת בפניהם היא מוביליות, מעבריות, מקום מספיק רחב למעבר כיסא גלגלים. קיימות צורות נוספות של מוגבלות פיסית הקשורות לטווח התנועה של הידיים והרגליים שלהם). לעניין זה קיים תקן ישראלי 1918 של מכון התקנים.
- מוגבלות חושית - כבדי שמיעה או חירשים, עיוורים. ישנם אנשים שנולדו עיוורים, וישנם כאלה שהעיוורון מתפתח אצלם במהלך חייהם, או שהגיע בעקבות תאונה בה היו מעורבים. לפיכך, חירשות ועיוורון יכולים להיות מולדים או להתפתח. בנוסף ישנה גם מוגבלות חושית.
- מוגבלות קוגניטיבית - לרבות שכלית. למשל פיגור שכלי קל, בעלי מנת משכל (IQ) 85-90, פחות מהממוצע באוכלוסייה. יצוין כי רבים מהם יכולים לתפקד ביום-יום, לעבוד, ללמוד ולהתחתן, אך הם עדיין בעלי מוגבלות מסוימת, לדוגמא אם יצטרכו לקרוא מסמך מורכב הם לא יצליחו לסיימו או להבין אותו. אנשים בעלי מוגבלות זו אינם מסוגלים להתמודד עם מצבים מסוימים (מלחצים וכו').
- מוגבלות נפשית.
- מוגבלות בתקשורת בין-אישית.

ניתן לחלק את נושא הנגישות למספר מרכיבים בהם:

- **נגישות הסביבה הבנויה והתחבורה**, המתייחסת לאפשרות של כל אדם להגיע פיסית למקום אליו הוא צריך להגיע, להסתובב בו, להתמצא ע"ב שלטים.
- **נגישות המידע והתקשורת**, צינורות קבלת והעברת המידע הן בתקשורת מדוברת והן באינטרנט. למשל גודל הגופן, מערך הצבעים באתר אינטרנט והיכולת לנווט בו, עוצמת הקול ומהירות הקול.
- **נגישות השירות**, אפשרות השימוש וההנאה משירות. החוק מתייחס לזכותו של כל אדם לקבל שירות שמאפשר לנו להשתמש בו כמו כל אדם אחר, ובאותו מקום. אדם בעל מוגבלות אינו אמור להרגיש שמתייחסים אליו כאל שונה. השירות צריך להיות מוענק מבלי שהלקוח בעל המוגבלות ירגיש פגיעה בכבודו. מתן אמצעי עזר כנדרש. אפשרות השתתפות בפעילות, קניית מוצר, שימוש במתקנים. קבלת מידע נדרש, באופן המותאם למוגבלות.

חשוב לראות/לחוש/לשמוע את העולם דרך העיניים של אנשים בעלי מוגבלות. השירותים הניתנים לאנשים בעלי מוגבלות הם חלק בלתי נפרד מכלל מערך השירותים הציבוריים. חייבים לבחון תשתית ושירותים קיימים מנקודת המבט של אנשים בעלי מגבלות ובשיתוף עמם.

3. רקע ייחודי – עיריית קריית ביאליק:

3.1. כדי לשמור על חזות פני העיר ולעשות את כל הדרוש לשמירה על התחום, אחד העקרונות המובילים בחזון העיר קריית ביאליק ומיתוגה בשנים האחרונות הינו קידום נושא הנגישות.

3.2. הדבר בא לידי ביטוי בתנופת ההנגשה הפיזית של צירי תנועה ומבני ציבור בעיר, בסימן חניות נכים ציבוריות ופרטיות על פי התקן. כמו כן, עובדי הרשות ומנהלי מחלקות העירייה עוברים הדרכות בנושא נגישות השירות.

3.3. במסגרת קידום הנגישות בקבלת השונה חשוב לציין כי עיריית קריית ביאליק הינה העיר הראשונה שהקימה מיזם לנגישות השירות ובהתאם לכך, ראש העיר, מר אלי דוקורסקי, זכה באות הוקרה על היותו ראש עיר מקדם נגישות.

3.4. כמו כן, משרד החינוך העניק לעירייה שני פרסים על נגישות וקבלת השונה. לאחרונה העירייה זכתה בפרס החינוך היישובי שאחד הקריטריונים והנושאים שנבדקו בעיר במסגרתו, היה נושא הנגישות.

3.5. בשנת 2011 התבצעו מספר פעולות להנגשת העיר בהם:

- 3.5.1. הקמת מעלית בבית חן.
- 3.5.2. הקמת מעלית בחטיבת הביניים אפק.
- 3.5.3. הנגשת האנדרטה לחללי מערכות ישראל בעיר והרחבת האתר.
- 3.5.4. הקמת שרותי נכים בבנין העירייה.
- 3.5.5. הנגשת תחנות אוטובוס ברחבי העיר.
- 3.5.6. הנמכת מדרכות וסימון מעברי חציה.
- 3.5.7. סימון חניות נכים פרטיות וציבוריות.
- 3.5.8. תחילת פעילות להקמת פארק נגיש בעיר.

3.6.1. מתו"ס (מבנים, תשתיות וסביבה):

נעשה מעקב בעירייה על פי חוק לגבי הנגשה של מבני ציבור חדשים לפיו, תכנון ובניה של מבנה ציבור חדש מותנה בהנגשה פיזית של המקום לכלל הלקויות המוכרות על פי חוק. העירייה הכינה תכנית אב מעודכנת להנגשה של העיר בהתאם לחוק השוויון וזאת במטרה לתקצב את תחום הנגישות. כיום אין תקציב קבוע שמאושר מידי שנה אלא נושא הנגישות מקבל הקצאות תקציב בהתאם הצורך.

3.6.2. נגישות השירות:

עיריית קריית ביאליק מקיימת הנגשה של השירות לבעלי מגבלות, הדרכות לנותני שירות כגון נציגי המוקד העירוני ונציגי רווחה של העירייה בדבר נכויות פיזיות וקוגניטיביות וכיצד להתמודד איתן, במטרה לקדם מודעות לבעלי מוגבלויות ובכך ליצור שירות עירוני נגיש.

עיריית קריית ביאליק יחד עם סניף נגישות ישראל צפון מקיימות פעילויות בבתי הספר לקידום מודעות לבעלי לקויות בין הפעילויות נערכות פעילויות הסברה של נציגי העירייה והפיקוח העירוני בדבר חוק השוויון ואכיפתו על ידי הפיקוח העירוני.

- 4.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים אוגוסט 2012 עד יוני 2013 הייתה להגביר את החשיבות נושא הנגישות.
- 4.2. כמו כן, מטרת הביקורת הינה בדיקת ובחינת אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הנגישות. הצבעה על ליקויים במידה וקיימים והמלצה על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.
- 4.3. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונוהלי עבודה.
- 4.4. איתור חריגות מסמכויות.
- 4.5. איתור סיכונים עסקיים ותפעוליים.
- 4.6. איתור ליקויים מערכתיים (כגון: חוסר או ליקוי בנהלים, ליקויי תוכנה).
- 4.7. איתור מקרים בהם קיים חשד לפגיעה בטוהר מידות מצד עובדי העירייה.
- 4.8. איתור מקרים בהם קיימת פגיעה בחיסכון, בשמירה על הרכוש וביעילות העבודה.
- 4.9. בחינת אופן פעילות העירייה בתחום והאם הינה מתבצעת תוך שמירה על חוקיות, סדירות, עקרון השוויון, חסכון, יעילות, שקיפות ומניעת פגיעה בטוהר המידות.
- 4.10. הביקורת מתכוונת לבדוק את נושא מערך הנגישות בקרית ביאליק, לרבות הנושאים הבאים: רחובות, מבני עירייה, בתי ספר, כתב מינוי לממונה, תוכנית הדרכה, תוכנית אב, תקציב.

5. היקף הביקורת

- 5.1. בדיקת כל הפרוטוקולים בנושא הנגישות לשנים 2010-2012.
- 5.2. יישום תכנית אב לשנים 2010-2012.
- 5.3. התקיימה שיחת פתיחה בתאריך 18.11.12 בנוכחות: מר אייל לוי, מבקר העירייה, ד"ר רויטל שוורץ סבירסקי, חברת מועצת העיר ויו"ר מחוז צפון בנגישות ישראל ומר דודו מעוז, רכז נגישות עירוני.
- 5.4. הביקורת בוצעה בהתאם לתוכנית העבודה של מבקר העירייה לשנת 2013. הנושא נכלל בתכנית העבודה השנתית.
- 5.5. הביקורת הסתמכה על הוראות החוק, תקנות, הוראות ונהלים כפי שמופיעות בסעיף 7 בדו"ח זה.
- 5.6. הביקורת בוצעה ע"י מר אייל לוי, המבקר הפנימי וע"י גב' אלה רוזנטל סטז'רית באוניברסיטת חיפה בחוג מדע המדינה במסלול ביקורת פנימית.

5.7. לצורך ביצוע המטלה, הביקורת קיבלה נתונים:

- שאלון אשר נענה ע"י מר דודו מעוז, רכז הנגישות.
- משרד מהנדס העיר.
- גזברות העירייה.
- המחלקה המשפטית.
- בנוסף, הביקורת הוציאה וניתחה נתונים שונים מתוך המערכת הממוחשבת.

5.8. עזרים לביצוע הביקורת

5.8.1. דו"ח כספי של העירייה ובכלל זה תקציב שמוקצה לנגישות.

5.8.2. תכנית אב לנגישות לשנת 2008.

5.8.3. סקר נגישות לשנים 2008-2009.

5.8.4. רשימת קורסים והדרכות לרכז הנגישות.

5.8.5. דוחות מרשויות אחרות.

5.8.6. פעילות נאמני נגישות.

6. חוקים, תקנים, הוראות ונהלים

6.1. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

6.2. חוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993.

6.3. חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), התשמ"ח-1998.

6.4. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (עדיפות במקומות חניה במקום העבודה), התשס"ב – 2001.

6.5. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית), התשס"ג – 2003.

6.6. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה), התשס"ו – 2007.

6.7. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות השירות), התשס"ז – 2007.

6.8. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות במוסד חינוך קיים), התשע"א – 2011.

6.9. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב – 2011.

6.10. תקן הבנייה הנגישה בישראל.

6.11. בג"ץ שחר בוצר נ' המועצה המקומית "מכבים-רעות".

1. מינוי רכז נגישות

1.1. בהתאם לסעיף 19(מב) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות,

התשנ"ח-1998.

"19מב. (א) מי שאחראי להספקת שירותי ציבורי כהגדרתו בסימן ד', המעסיק 25 עובדים לפחות ימנה מקרב עובדיו אדם הבקיא, ככל הניתן, בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה – רכז נגישות).

(ב) רכז נגישות –

(1) ימסור מידע לציבור על אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה."

1.2. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז לשמש כרכז נגישות. את

תפקידו מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו

מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.2010.

2. חניית נכים:

בהתאם לקווים המנחים בתקן הישראלי 1918 ובהתאם לסעיף 8.22, חלק ח' לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאים ואגרות), תש"ל- 1970 שעיקרו מקומות חנייה לאנשים עם מוגבלות, נקבע כדלקמן:

"במגרש החנייה של בניין ציבורי יוקצבו לפחות 5% ממספר מקומות החנייה הקיימים לכלי רכב של נכים או כלי רכב המובילים נכים ויתמלאו לגביהם התנאים הבאים:

1. רחבו המינימלי של מקום החנייה המיוחד לנכה יהיה 3.00 מטרים.

2. מקומות החנייה האמורים צריכים להימצא במרחק הקרוב ככל האפשר לדלת הכניסה לבניין ציבורי האמור".

מבנה	מספר חניות	מספר חניות נכים	סימון חנייה בתמרור ג/43	סימון מעטפה ובתוכה ריבוע עם סמל נכים	גודל חניית הנכה	קירבה לכניסה למבנה
בניין עירייה	20	2	יש	יש	יש	תקין
קונסרבטוריון	0	0	אין	אין	אין	לא תקין
משמר אזרחי	100	*7	יש	יש	יש	תקין
בניין רב תכליתי	130	7	יש	יש	יש	תקין
ספרייה	30	2	יש	יש	יש	תקין
אשכול פיס	30	2	יש	יש	יש	תקין
מועדון גאולים	20	3	יש	יש	יש	תקין
ברכת אפק	220	7	יש	יש	יש	תקין

* 7 חניות הנכים משרתות את מבקרי מרכז סביניה ובית חן במשותף.

- נציין כי אחת לשנה מעביר רכז הנגישות את רשימת חניות הנכים לאישור המשטרה.
- אישור המשטרה האחרון המצוי בידי העירייה הינו מתאריך 13.1.13.

2.1. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד שלושה מקומות חנייה בסמוך

לברכת אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.

2.2. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות

המיועדות לנכים.

- 3.1. גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות. מבדיקתנו עולה כי, לא נמצא תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 3.2. מנתונים שקיבלנו ממושרד מהנדס העיר, עולה כי בשלוש השנים האחרונות נעשו פעולות רבות בתחום ההנגשה, כגון: הנמכת מדרכות, הנגשת מבני ציבור, בניית מעלית לבית חן, הנגשת מתקני משחקים וצביעת מקומות חנייה המיועדים לנכים. כל זאת בוצע מתקציב תב"ר (תקציב בלתי רגיל) וכמעט לא נלקח מהתקציב השוטף.
- 3.3. נושא הדרכה והשתלמויות מתקצב בתקציב העירייה באופן כללי אולם, אין תקציב ייעודי להדרכה בנושא זה. כמו כן, אין תקציב לייעוץ חיצוני בנושא.
- 3.4. **הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.**
- 3.5. **כמו כן, לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתכנית ביצוע.**

4.1. מסלול פנוי במדרכה - מסלול פנוי במדרכה צריך להיות ברוחב של 130

ס"מ ושיפועו יהיה עד 5% (אינו כביש). היות ומדובר בעיר קיימת ופעילה, מאפשר החוק רוחב מעבר של 80 ס"מ באופן נקודתי.

4.2. הנמכת מדרכה - החוק והתקן דורשים הנמכת מדרכה בכל מעבר חציה.

ברוחב מינימלי של 150 ס"מ. אבן השפה בהנמכת המדרכה תהייה קטומה בשיפוע 5% לפחות, נטוי כלפי הכביש (גובה 2 ס"מ ורוחב 4 ס"מ). כמו כן, נדרש משטח התראה מישושי ברוחב ההנמכה ובעומק 60 ס"מ לפחות שיחל מיד לאחר אבן השפה. במרכז משטח ההתראה המישושי בהנמכת המדרכה יותקן פס מוביל ניצב למשטח ההתראה עד לקצה הנגדי של המדרכה.

4.3. ריהוט רחוב - ריהוט הרחוב, כגון ספסלים, יוצבו בשולי המדרכה ולא

יצרו את המסלול הפנוי, בנוסף הספסלים יעמדו בתקן הישראלי לנגישות.

4.4. להלן המקומות שנבדקו להנגשת תשתיות וסביבה :

שם הרחוב	מסלול פנוי	הנמכת מדרכה	ריהוט רחוב	תוכנית להנגשת הרחוב
קרן היסוד	כן	כן	כן	כן
שבטי ישראל	כן	כן	כן	כן
קק"ל	כן	כן	כן	כן
דפנה	כן	כן	כן	כן
שדרות חן	כן	כן	כן	כן
חיים	כן	כן	כן	כן
הנרייטה סולד	כן	כן	כן	כן
יקינטון	כן	כן	כן	כן
ז'בוטינסקי	כן	כן	כן	כן

4.5. **מ"מ מהנדס העיר, מר איגור שימנוביץ', שקרא את ממצאי סעיף זה**

ציין בתגובתו כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.

4.6. עוד הוסיף כי לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן ברחובות, מאחר

וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן

המבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

5. שילוט

5.1. בהתאם לקווים מנחים בתקן ישראלי 1918 חלק 4 :

"בחזית הגישה אל כל מבנה יותקן שלט עם שם המבנה ומספרו.
לאורך כל ציר הגישה למבנים יוצבו שלטי הכוונה גדולים. ברורים ואחידים. מרכז השלט בגובה 150 ס"מ.
שילוט המידע והכוונה במבנים יהיה אחיד, בפונט פשוט וברור שגודלו לא יפחת מ-25 ס"מ.
מול פתח המעלית ומול המדרגות יהיה סימול הקומה בסיפרה שגודלה לפחות 30 ס"מ.
יהיה שילוט הכוונה ברור מכל מקום בבניין אל היציאה, אגף מנהל ומשרדים, שירותים מדרגת ומעגלית."

שם המבנה	האם קיימים שלטי הכוונה	שילוט הכוונה במבנה	סימול קומה
בניין עירייה	כן	כן	כן
קונסרבטוריון	כן	לא	-
משמר אזרחי	כן	כן	-
בניין רב תכליתי	כן	כן	כן
ספרייה	כן	כן	כן
אשכול פיס	כן	כן	כן
מועדון גאולים	כן	כן	-
בריכת אפק	כן	כן	-

5.2. נמצא כי אין שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

להלן ההדגשות לגבי שירותי הנכים:

- 6.1. מספר תאי שירותי הנכים במבני ציבור: מינימום תא אחד, משותף לגברים ונשים.
- 6.2. במבנה מעל 5 קומות יותקן תא שירותי נכים בקומת הכניסה ואח"כ בכל קומה שנייה, לסירוגין, אם מתנהלת תנועה ערה בכל קומה יותקן תא שירותים.
- 6.3. לפני הכניסה לתא יהיה מרחב תמרון במידה 150/150 ס"מ או 130/170 ס"מ.
- 6.4. דלת תא שירותי הנכים תיפתח כלפי חוץ ופתח האור יהיה ברוחב 80 ס"מ.
- 6.5. בחזית פנימית יותקן מאחז יד בגובה ידית (100 ס"מ), ידית מנוף רגילה ומנעול תפוס/פנוי. לצד הדלת יותקן שילוט תקני עם סמל שירותי נכים.
- 6.6. בבדיקת 6 מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק) נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. אם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

7. הנגשת תחנות אוטובוס:

7.1. בשנת 2003 אושרו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הסדרת

נגישות לשירותי תחבורה ציבורית, (תשס"ג) . -2003 להלן": תקנות

הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית".

"לגבי תחנת עמוד, ש' לוודא שיש אליה גישה ישירה ויש מקום לעמוד לצידה.

שטח פנוי בחזית בתחנה של לפחות 110 ס"מ.

מפלס התחנה יהיה בגובה המדרכה או בהפרש של עד 20 ס"מ.

יש מקום בתוך התחנה להמתנה עם כיסא גלגלים.

יש רחבת היערכות לפני תחנה, בכיוון התנועה, שאורכה לפחות 250 ס"מ.

יש מושבים בתוך התחנה."

".ת"י 1918 חלק 1 סעיף 2.8 .

הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ולהלן הממצאים:

נתונים	גפן 12	קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל ל 15	דרך רבין	יקינטון 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	גורא 23	גורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
רוחב המדרכה (מינ 130)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
יש מכשולים בסביבה הקרובה לתחנה	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
יש מקום לאוטובו צמוד למדרכה ?	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

נתונים	גפן 12	קרו היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל 15	דרד רבין	יקינטו 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	גורא 23	גורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
גובה המדרכה 15-17 ס"מ	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
המרחק בין הכביש לתחנה (מיני 110)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
מרחק הבין תחנה לקצה המדרכה?	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
הפרש גובה התחנה מעל המדרכה חלק קדמי.	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
הפרש גובה התחנה חלק אחורי	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
רוחב מקום פנוי לכיסא גלגלים (80)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
אורך פנוי לכיסא גלגלים (120)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
גובה ספסל 40-50.	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
סימון לנכים ליד התחנה	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
רחבה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

נתונים	גפן 12	קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל 15	דרך רבין	יקינטון 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	גיורא 23	גיורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
מכשולים יש/אין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
רוחב (200)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
אורך(250) (	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
מפרץ לתחנה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
שילוט	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
עמוד	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
שחור על גבי צהוב	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
גודל אות 25 מ"מ	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

7.2 הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקריה (גפן 12, קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון, שבטי ישראל 15, דרך רבין, יקינטון, התל 14, חיים 18, שי עגנון 18, שי עגנון 8, גיורא 14, שדרות חן, ויצמן, הנריטה סולד 10) . הביקורת בוצעה בשיתוף מ"מ מהנדס העיר ובסיוור היה נוכח נציג ממושרד מהנדס העיר שאחראי על שדרוג תחנות האוטובוס ברחבי העיר.

מבדיקת הביקורת עולה כי:

7.1.1 בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, גיורא 14, הנריטה סולד)

לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.

7.1.2 נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס , אלא

קיים עמוד בלבד (גיורא 14, שדרות ויצמן).

7.1.3 נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך

לתחנה.

בהתאם לסעיף 14 ד' לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951 (להלן-"חוק ההתגוננות"), נגישות במקלטים לאנשים עם מוגבלות:

" רוחב מעבר הכניסה למרחב המוגן לא יפחת מ-130 ס"מ. פתח אור יהיה לפחות 80 ס"מ.

ההפרש בין מפלס רצפת המרחב המוגן למפלס הרצפה שלפניו לא יעלה על 2 ס"מ. כאשר ההפרש בין המפלס רצפת המרחב המוגן למפלס שלפניו עולה על 2 ס"מ הוא ייעשה בדרוג של 6 מ"מ גובה לכל 50 מ"מ רוחב."

מס מקלט	מעבר הכניסה	מפלס הרצפה (פחות 2 מ"מ) ס"מ	האם קיים דירוג תקני (דירוג של 6 מ"מ)	סימון פתחי מילוט ויציאה	מעקה אחיזה בכניסה	שלטי הכוונה למקלט
מקלט רחוב הגליל	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב נרקיסים 27	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט בית ספר הבונים	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב ההנגה	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב פלמ"ח	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב חרמון	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב קישון	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב סיגליות	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב תבור	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב ציפורי	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ספריה	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט מוקד עירוני	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט גן מרים	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב העליה	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט בבריכת אפק	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב השושנים	כן	כן	כן	כן	כן	כן

8.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה (מקלט בר' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27, מקלט בית הספר הבונים, מקלט רח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון, מלקט ברח' סיגליות, מלקט ברח' ציפורי, מקלט ספריה, מלקט מוקד עירוני, מקלט גן מרים, מקלט רח' העליה, מקלט בבריכת אפק, מקלט ברח' השונשנים). הביקורת בוצעה בשיתוף קב"ט העירייה.

8.2. מבדיקת הביקורת עולה כי :

8.2.1. ב -7 מקלטים (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27,

מקלט בית הספר הבונים, מקלט רח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון), מעבר הכניסה אינו נגיש ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.

8.2.2. בתאריך 3/5/12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף

ונמצא כי :

8.2.2.1. בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין

מעקות(מקלט ברח' הנרקיסים ובמקלט רח' העצמאות).

8.2.2.2. בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין

מעקות (מקלט רח' השקדים, מקלט רח' דפנה , מלקט רח' תבור).

8.3. הביקורת ממליצה לבנות תכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על

הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

חוק שוויון אנשים עם מוגבלות סעיף 19לד. בנושא נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

קובע כי:

" (א) תלמיד עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום שהוא מוסד חינוך או גן ילדים, לפי העניין, ולשירות חינוך הניתן על ידי אותו מוסד ; בסעיף זה, "גן ילדים" - גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, גן ילדים בבעלות רשות חינוך מקומית או גן ילדים שחל עליו חוק החינוך המיוחד ...

תקנות לפי סעיף זה יכללו הוראות בדבר ביצוע התאמות נגישות בקשר לכל אחד מאלה :

- (1) התקנת מעלית נגישה בבנין מרכזי אחד, למעט לעניין גן ילדים ;
- (2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבנין המרכזי ;
- (3) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה לבנין המרכזי, בין הבניין המרכזי למבנים הסמוכים ודרכי הגישה לחצר ולאולם הספורט ולרבות כבשים בדרכי הגישה ;
- (4) אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראייה ובשמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר ;
- (5) התאמות נוספות הנדרשות כדי לאפשר לתלמיד נגישות באופן סביר במוסד החינוך או בגן הילדים בו הוא לומד .

(ג) הורה של תלמיד, שהוא אדם עם מוגבלות, זכאי לנגישות במוסד החינוך או בגן הילדים שבו התלמיד לומד, והוראות סעיף קטן (ב) יחולו, בשינויים המחויבים ; בפסקה זו, "הורה" - לרבות אפוטרופוס .

(ד) מוסד חינוך וגן ילדים יבצעו את התאמות הנגישות בעבור תלמיד הלומד במוסד החינוך, בעבור ילד הרשום במוסד החינוך והעתיד ללמוד בו ובעבור הורה כאמור בסעיף קטן (ג), מיד לאחר המועד שבו נודע לראשונה למוסד החינוך, או לגן הילדים, לפי העניין, על רישומו של התלמיד במקום"

שם בית הספר	מס' תלמידים	מס ילדים מוגבלות	האם קיימת בבית הספר מעלית	האם קיימת כיתת שמע	האם קיימים שירותי נכים	האם הכניסה לבנינים מונגשת
פסגות	468	1-ראיה 1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
קדימה	649	2-ראיה 1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
נעורים	343	1-שמיעה	אין	יש		יש
הבונים	597	2-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
ביאליק	422	1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
חטיבת ביניים אפק	502	3-מוגבלות פיזית CP	יש	יש	תא 1	יש
חטיבת ביניים דפנה	608	1-ראיה	אין	אין	תא 1	יש
תיכון אורט ביאליק	1,077	1 ראיה 2 שמע	אין	יש	תא 1	יש
סה"כ	4,666					

9.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר). הביקורת בוצעה בשיתוף אגף

החינוך.

9.2. מבדיקת הביקורת עולה כי ב – 7 בתי ספר אין מעלית לקומות

העליונות.

9.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על

פער זה.

9.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת

ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים

בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

10. מתן רישיון לעסק

10.1. בשנת 2005 תוקן חוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 – להלן : (חוק

רישוי עסקים), עפ"י החוק האמור, נאסר על רשות רישוי ליתן רישיון

לעסק טעון רישוי המהווה שירות ציבורי, אלא אם כן, קיבלה חוות

דעת של מורשה לנגישות שירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנה

תשתיות וסביבה.

10.2. מנהלת מחלקת רישוי עסקים בעירייה מסרה כי לפני הוצאת רישיון

עסק על מבקש הבקשה לרישוי לדאוג לקבל אישור ממספר מוסדות

וביניהם הוועדה המקומית לבניין ערים – קריות. במסגרת האישור אמור

להיבדק נושא הנגישות. עוד מסרה כי לדעתה נושא זה לא מקבל

חשיבות בוועדה וניתנים אישורים לעסקים, למרות שלא ביצעו את

ההתאמות הנדרשות בחוק.

10.3. בין השנים 2008-2012 חלה עליה ברישיונות חדשים שיצאו לעסק :

שנה	כמות רישיונות חדשים שיצאו
2008	35
2009	44
2010	99
2011	67
2012	176

10.4. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים היזמים

והמתכננים שכדאי לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות ,

לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .

10.5. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את

המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור

מהוועדה.

- 11.1. האינטרנט חיוני לאנשים בעלי מוגבלויות אף יותר מאשר לאנשים ללא מוגבלויות, מאחר והוא מקנה גישה למוצרים, שירותים ומידע שאנשים בעלי מוגבלויות אינם יכולים לקבלם אחרת בשל מוגבלותם.
- 11.2. אנשים בעלי מוגבלות חושית ראייתית גורמת לסוג של מחסום וירטואלי: עיוורים וכבדי ראייה אינם יכולים לקרוא טקסטים ולראות אלמנטים גרפיים, ועיוורי צבעים מתקשים לראות מידע המועבר באמצעות צבעוניות שהם אינם יכולים לתפוס.
- 11.3. כדי להתגבר על מחסומים בעולם הווירטואלי נדרשים מלבד אמצעים טכנולוגיים בהם קוראי מסך, מתמללים ועוד, גם הגשה של אתרים עמידה בסטנדרטים שיאפשרו למשתמשים בעלי מוגבלויות לגלוש כגון: היכולת לשלוט בגודל וצבע הטקסטים ושאר התכנים.

- 11.4. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר והאתר מאפשר גישה נוחה לתכנים ועפ"י חוות דעת של מנהל מערכות המידע בעירייה האתר הינו נגיש.

12. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

- 12.1. בהתאם לתוכנית האב לנגישות, הגברת הידע יכולה להתבצע בין היתר באמצעות הכלים הבאים:

12.1.1. השתלמויות בנושא נגישות: נושא הנגישות מתפרש על פני מגוון

תחומים.

12.1.2. מתן ימי עיון בבתי הספר תוך דגש על קבלת השונה .

12.2. הביקורת מצאה כי, העירייה העבירה ימי השתלמות ותחנות לעובדים

על מנת שיחוו את המצוקה הקיימת לאנשים עם מוגבלות לקבל שירות.

12.3. כמו כן ניתן לראות שבבתי ספר מדגישים את נושא הנגישות בשיעורים

השונים: אזרחות, שעת חברה .

בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמה נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב-2011 פרק ב' סעיף 5 :

הנחיות כלליות למבני ציבור נגישים :

אל המבנה וממנו תוביל דרך נגישה. כל המעברים במבנה יהיו דרכים נגישות.
 הכניסה והנגישה למבנה יוארו בתאורה מלאכותית בעוצמה של 30 לוקס לפחות.
 ליד כניסה סגורה תותקן מערכת אינטרקום בגובה שבין 100-130 ס"מ מחוברת למוקד מאויש.

מבנה	דרך נגישה	תאורה 30 לוקס לפחות	האם הדלת סגורה?	האם אינטרקום יש
בניין העירייה	כן	כן	כן	כן
קונסרבטוריון	כן	כן	-	-
בניין רב תכליתי	כן	חלקי	כן	כן
אשכול פיס	כן	כן	כן	כן
בריכת אפק	כן	כן	כן	כן

13.1. הביקורת מצאה כי הנגישה למבנה הקונסרבטוריון נגישה אך אדם עם

כיסא גלגלים לא יוכל להנות מהשירותים מאחר ומדובר במבנה דו-קומתי.

13.2. הביקורת מעירה שיש להציב תאורה בכניסה האחורית של המבנה

הרב תכליתי ובבניין אשכול הפיס.

14.1. תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאים ואגרות)(תיקון מספר 5,

התשס"ט-2009 .

14.2. ב-1 באוגוסט 2009, נכנסו לתוקף התיקון לתקנות התכנון והבנייה,

אשר מחייב כל בניין ציבורי חדש או תוספת לבניין להיות נגישים
לאנשים עם מוגבלות ולעמוד בדרישות להתאמת נגישות.

14.3. לפי תקנות אלו כל היתר בנייה למבנים ציבוריים חדשים או אישור

להרחבת מבנה קיים, יינתנו רק לאחר שתיבדק העמידה בדרישות
הנגישות.

14.4. משנת 2009 הוקם בניין ציבורי חדש אחד (הבניין הרב תכליתי).

14.5. נמצא כי הבניין הרב תכליתי הינו מבנה מונגש.

- 15.1. חוק שוויון זכויות מחייב רשויות מקומיות להכין תכנית אב לנגישות פיזית יישובית. לאחר קבלת תיקון מס' 2 לחוק שוויון לאנשים עם מוגבלות (פרק הנגישות כאמור) התחייב שר האוצר לתקציב של 4.7 מיליארד ₪ שיוקדש לעניין זה החל בתקציב 2007.
- 15.2. מתוך תקציב זה, סכום של 3 מיליארד ₪ יוקצב לרשויות מקומיות בחלוקה של 12 שנה להנגשת נכים עפ"י החוק החדש.
- 15.3. לפיכך, נקבעה תקופת מעבר של 12 שנה שבה יוקצבו 250 מיליון ₪ מידי שנה לרשויות מקומיות. בכדי לזכות בחלק מתקציב ייחודי זה, על הרשות המקומית להכין ולהגיש לנציבות השוויון במשרד המשפטים, תוכנית אב עירונית לנגישות, ולהגיש בקשות רשמיות ומסודרות לסיוע במימון ביצוע הנגישות כולל תכנית ועלויות משוערות.
- 15.4. בעיריית קריית ביאליק קיימת תכנית אב משנת 2008.
- קיימת תוכנית להנגשה עם זמנים ידועים מראש כגון :
 - תחנות אוטובוס – עד סוף 2014.
 - מקומות שאינם בניינים – עד 1.11.2018.
 - (פארקים, גני שעשועים, אתרי נופש וספורט, בתי עלמין)
 - מדרכות וצמתים – עד 1.11.2018.
 - מבני ציבור קיימים – עד 1.11.2018.
 - מערכת החינוך (12 ש"ל) - 1.5.2019.
 - נגישות פרטנית לתלמיד/הורה – מיידית.
 - נגישות השרות – עד 1.11.2018.
- 15.5. **הביקורת מעירה כי לא נמצאה תכנית מפורטת אודות אופן ביצוע תוכנית האב והגדרת ציוני הדרך לעמידה בזמנים.**

סיכום הממצאים וההמלצות

בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל מוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

הביקורת נערכה במטרה לבחון את הערכות המבנים והשירותים לנושא אנשים בעלי מוגבלות. הביקורת התרשמה מהמקצועיות של רכז הנגישות, מר דודו מעוז, הפועל רבות לקידום נושא הנגישות.

הביקורת מציינת לטובה את שיתוף הפעולה של המחלקות השונות: אגף ההנדסה, אגף החינוך, אחראי המקלטים.

1. מבוא

1.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים אוגוסט 2012 עד יוני 2013 הייתה

להגביר את החשיבות בנושא נגישות.

הביקורת בדקה את אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הנגישות.

להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר

את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

2. מינוי רכז נגישות

2.1. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז כרכז נגישות. את תפקידו

מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו

מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.13.

3. חניות נכים:

3.1. חניות הנכים הנמצאות במרכז סביניה משרתות גם את באי מרכז סביניה ובית חן.

- נציין כי אחת לשנה מעביר רכז הנגישות את רשימת חניות הנכים למשטרה לאישור.

- האישור האחרון המצוי בידי העירייה הינו מתאריך 13.1.13.

3.2. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד 3 מקומות חנייה בסמוך לבריכת אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.

3.3. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות נכים.

4. תקציב

4.1. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את פעילות הנגשת המבנים והשירות בעיריית קרית באיליק.

4.2. לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתוכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

5.1. מ"מ מהנדס העיר, מר איגור שימנוביץ', שקרא את ממצאי סעיף זה ציין בתגובתו כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.

5.2. עוד הוסיף, מ"מ מהנדס כי לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן ברחובות, מאחר וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן ומבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

- 6.1. נבחנו 8 מבנים בהם : בניין העירייה, קונסרבטוריון, משמר אזרחי, בנין רב תכליתי, ספרייה, אשכול פיס, מועדון גאולים, בריכת אפק.
- 6.2. נמצא כי אין שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

7. שירותי נכים

- 7.1. בבדיקת שישה מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק). נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

- 8.1. הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקרייה (גפן 12, קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון, שבטי ישראל 15, דרך רבין, יקינטון, התל 14, חיים 18, שי עגנון 18, שי עגנון 8, גיורא 14, שדרות חן, וייצמן, הנרייטה סולד 10) .
- 8.2. מבדיקת הביקורת עולה כי :
- 8.3. בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, גיורא 14, הנרייטה סולד) לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.
- 8.4. נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס , אלא קיים עמוד בלבד (גיורא 14, שדרות וייצמן).
- 8.5. נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך לתחנה.

9.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27, מקלט בבית הספר "הבוניס", מקלט ברח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון, מקלט ברח' סיגליות, מקלט ברח' ציפורי, מקלט הספריה, מקלט המוקד העירוני, מקלט גן מרים, מקלט ברח' העליה, מקלט בבריכת אפק, מקלט ברח' השונשנים).

9.2. מבדיקת הביקורת עולה כי :

9.2.1. בשבעה מקלטים (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27, מקלט בבית הספר "הבוניס", מקלט ברח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון), מעבר הכניסה אינו נגיש, ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.

9.2.2. בתאריך 3.5.12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף ונמצא כי :

9.2.3. בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין מעקות(במקלט ברח' הנרקיסים ובמקלט ברח' העצמאות).

9.2.4. בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין מעקות (מקלט ברח' השקדים, מקלט ברח' דפנה , מלקט ברח' תבור).

9.3. הביקורת ממליצה לבנות תוכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

- 10.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר). הביקורת בוצעה בשיתוף אגף החינוך.
- 10.2. בשבעה בתי ספר אין מעלית לקומות העליונות.
- 10.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על פער זה.
- 10.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

11. מתן רישיון לעסק

- 11.1. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים, היוזמים והמתכננים שעדיף לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .
- 11.2. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

12. נגישות אתר האינטרנט

- 12.1. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר. כמו כן, האתר מאפשר גישה נוחה לתכנים ועפ"י חוות דעת של מנהל מערכות המידע בעירייה, מר דני אלטרוביץ', האתר הינו נגיש.

13. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

13.1. הביקורת מצאה כי, העירייה ערכה ימי השתלמות ותחנות לעובדים על מנת שיחוש את המצוקה הקיימת שלאנשים בעלי מוגבלות בבואם לקבל שירות.

13.2. ניתן לראות שבבתי ספר מדגישים את נושא הנגישות בשיעורים השונים: אזהרות, שעת חברה.

14. כניסה למבנה

14.1. הביקורת מצאה כי הגישה למבנה הקונסרבטוריון נגישה אך אדם עם כיסא גלגלים לא יוכלו להנות מהשירותים. בשל היותו מבנה דו-קומתי.

14.2. הביקורת מעירה שיש לשים תאורה בכניסה האחורית למבנה הרב תכליתי ובבניין אשכול הפיס.

15. הנגשת מבנים חדשים

15.1. משנת 2009 הוקם בניין ציבורי חדש אחד (בניין הרב תכליתי).

15.2. נמצא כי הבניין הרב תכליתי הינו מבנה מונגש.

16. תוכנית אב רב שנתית

16.1. בעיריית קרית ביאליק קיימת תוכנית אב משנת 2008.

16.2. קיימת תוכנית להנגשה עם זמנים ידועים מראש כגון:

16.2.1. תחנות אוטובוס – עד סוף 2014

16.2.2. המקומות שאינם בניינים – עד 1.11.2018 (פארקים, גני שעשועים, אתרי נופש וספורט, בתי עלמין)

16.2.3. מדרכות וצמתים – עד 1.11.2018

16.2.4. מבני ציבור קיימים – עד 1.11.2018

16.2.5. מערכת החינוך (12 ש"ל) 1.5.2019

16.2.6. נגישות פרטנית לתלמיד/הורה – מיידי

16.2.7. נגישות השרות – עד 1.11.2018

16.3. הביקורת מעירה כי לא נמצאה תכנית מפורטת אודות אופן ביצוע

תוכנית האב ומהם אבני הדרך לעמידה בזמנים.

